

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Mål nr M1333-11 Avdelning 3

Yttrande avseende komplettering II och III av ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (MB) till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Östhammars kommun har från mark- och miljödomstolen (MMD) mottagit komplettering II och III för att lämna synpunkter på kompletteringsbehovet av ansökan enligt ovan. Yttrandet ska ha kommit in till domstolen 26 juni 2015.

Östhammars kommun har tidigare haft synpunkter över kompletteringsbehovet av ansökan, yttrande från Kommunstyrelsen, Östhammars kommun 30 maj 2012, aktbilaga 139. SKB har därefter kompletterat ansökan, aktbilagorna 197-207, varefter kommunen lämnade ytterligare synpunkter över kompletteringarna, yttrande från Kommunstyrelsen, Östhammars kommun 24 september 2013, aktbilaga 269.

Utöver inlämnade kompletteringar, aktbilagor 304-305 och 312-313, har kommunen tagit del av förslag till avtal mellan SKB och Skogsstyrelsen för förvaltningen av skogsmarken, presentation av SKB:s arbete kring kopparkorrosion, samt diverse överläggningar med SKB samt SSM.

Östhammars kommun har genom sin vetorätt en central roll i processen för Sveriges, och för det svenska kärnbränsleprogrammets, arbete med att hitta en metod och en plats för att hantera långlivat, högaktivt radioaktivt avfall från de kärnreaktorer som omfattas av programmet.

I tillåtlighetsprövningen av ansökan enligt MB ingår att efterfråga Östhammars och Oskarshamns kommuner, om de kan acceptera förslag till metod och plats för att hantera använt kärnbränsle som presenterats av verksamhetsutövaren Svensk kärnbränslehantering AB (SKB), och som prövats av MMD samt Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Kommunen - en aktiv part

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun kommer inför regeringens tillåtlighetsbeslut att tillstyrka eller avstyrka tillstånd till sökt verksamhet. Inför kommunfullmäktiges beslut är det av avgörande betydelse att frågor av vikt för kommunen är besvarade. Det är därför viktigt att alla frågeställningar av betydelse är redovisade och genomgångna när kommunen ska ta ställning till etable-

ringen av sökt verksamhet. Brister i ansökan försvårar Östhammars kommuns ställningstagande till verksamheten.

Östhammars kommun lämnar nedan kommunens bedömning av SKB:s komplettering av ansökningshandlingarna.

Inledning

För det fall tillstånd lämnas för den sökta verksamheten kommer slutförvarsanläggningen med största sannolikhet att bli om inte den första så i alla fall bland de första i sitt slag. Inget annat land i världen har ännu uppfört en anläggning för slutförvar av använt kärnbränsle. Anläggningen kommer därför att utgöra en referensanläggning och studeras av andra aktörer från andra delar av världen. Det är därför, inte minst mot denna bakgrund, av central betydelse att miljökonsekvenserna är tillräckligt utredda och tillförlitligt bedömda så att de inte underskattas på grund av rådande osäkerheter. Det är viktigt att en försiktig bedömning görs vid ställningstagandet om anläggningen ger upphov till acceptabla miljökonsekvenser. Detta framstår som särskilt viktigt då konsekvenserna av en felbedömning kan bli av ett mycket omfattande och nästintill oöverblickbart slag. Ett eventuellt tillstånd till den planerade anläggningen måste således baseras på tillräckligt omfattande och tillförlitligt underlag och bedömas som acceptabel ur miljösynpunkt. SKB måste därtill visa att den sökta verksamheten använder bästa möjliga teknik.

Ansökans omfattning

Östhammars kommun vill inledningsvis notera att en anläggning av den omfattning och slag som är aktuell i detta fall måste vara möjlig att bedöma ur ett helhetsperspektiv. För att kunna bedöma miljökonsekvenserna av sökt verksamhet är det nödvändigt att ha tillräcklig kunskap om den verksamhet som ska bedrivas. Om det råder oklarheter i omfattningen av sökt verksamhet är det inte möjligt att bedöma de förväntade miljökonsekvenserna för verksamheten, vilka skyddsåtgärder som är möjliga att vidta och om de förväntade miljökonsekvenserna efter vidtagande av skäligen skyddsåtgärder är acceptabla eller ej.

Antalet deponerade kapslar påverkar den förväntade miljöpåverkan från slutförvarsanläggningen, till exempel behovet av transporter till och från anläggningen. SKB anger i kompletteringen i bilaga K3, 7.3 att den dimensionerande kapaciteten, 200 kapslar, endast kommer att överskridas "marginellt" och "vid enstaka tillfällen". I bilaga K:3 p 247:1 samt 247:21 utvecklar SKB sin syn på deponeringstakt.

Östhammars kommun har svårt att se logiken i att ansöka om en deponeringstakt om 200 kapslar per år, med möjlighet till marginell överskridning vid enstaka tillfällen när den förväntade deponeringstakten är cirka 150 kapslar per år. Östhammars kommun kan inte ur kompletteringen utläsa vad SKB menar med marginellt och vid enstaka tillfällen. Östhammars kommun anser således att SKB ska redovisa vad som avses med "marginellt" samt vid "enstaka tillfälle".

I bolagets komplettering, bilaga K2 3.2, hänvisas till rapport R-08-49 "Material- och persontransporter till och från slutförvarsanläggningen". Östhammars kommun noterar att SKB i den rapporten använder volymen bentonit för återfyllning

av 160 kapslar per år som grund för beräkningarna av transportbehovet. Kommunen har tagit del av SKB:s komplettering i bilaga K:3 247:21 i vilken bland annat anges att 200 kapseldepositioner per år är dimensionerande men att hänsynen till maximal tillåten resteffekt per kapsel tvingar fram lagringstid och således en deponeringstakt omkring 150 kapslar per år.

Östhammars kommun delar inte bolagets uppfattning att det inte är den maximala ansökta deponeringstakten som ska konsekvensbeskrivas. Det måste anses rimligt att anta att den ansökta deponeringstakten, 200 kapslar per år, är att anses som förväntad, särskilt som SKB även anger att man enstaka år kan komma att överskrida 200 kapseldeponeringar. Vidare tror kommunen att en, 33 - procentig, ökning i deponeringstakt från cirka 150 kapslar per år till 200 kan komma att medföra allvarligare konsekvenser än vad som beskrivs i inlämnad MKB. Kommunen anser därför att ansökan ska kompletteras med en beskrivning av miljökonsekvenser av 50 extra kapseldepositioner per år.

MKB:s omfattning

Östhammars kommun har tagit del av SKB:s kompletteringar och vidhåller att Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) ska kompletteras med en redovisning av konsekvenserna av en radiologisk olycka under drift.

Psykosociala effekter

SKB:s komplettering fokuserar på vilka risker för olyckor av icke radiologisk karaktär som finns och inte på oron för olyckor.

Östhammars kommun anser att ansökan ska kompletteras med en redogörelse för vilka olägenheter, i miljöbalkens mening, i form av hälsoeffekter med anledning av oro som verksamheten kan antas ge upphov till. Detta gäller såväl uppförandet och driften som förekomsten av ett slutförvar för kärnavfall i närområdet.

Säkerhet efter förslutning

Östhammars kommun ser positivt på SKB:s förtydligande, bilaga K3, 7.51 b samt 247:16, och har förståelse för att SKB inte har någon säker kunskap om hur framtidens människor väljer att täcka sitt dricksvattenbehov.

Östhammars kommun tolkar SKB:s komplettering tillsammans med den ursprungliga texten i ansökan som att sannolikheten att människor väljer att ta vattnen från en borrhälsbrunn eller ytvatten är ansatt som lika, under förutsättning att möjligheter finns för borrhälsbrunn i området. Vidare tolkar kommunen det som att dricksvatten från en borrhälsbrunn ger högre dos då eventuella utsläpp från förvaret antas hamna i en borrhälsbrunn.

Östhammars kommun önskar en redovisning av skillnaderna i risk för framtida människor i området om sannolikheten istället för att vara den samma för olika tillgängliga källor av dricksvatten sätts till 100 % för borrhälsbrunn under de förutsättningar som medger borrhälsbrunn i området.

Transporter

Kommunen ser positivt på fartygstransporter då det avlastar det redan hårt anslutna lokala vägnätet.

I bilaga K:14 kapitel 4 anges hur mycket bergmassor som kommer att tas ut under de olika skedena för både kärnbränsleförvaret samt utbyggnaden av SFR. Under byggetapp II anges att cirka 1 075 000 ton bergmaterial ska tas ut, allt uttaget bergmaterial beräknas transporteras bort och inte användas av projektet. Byggetapp II förväntas att pågå under cirka 3,5 år. Vidare anges att transportsituationen under byggetapp II beskrivs för ett typår under vilket 215 000 ton bergmaterial transporteras bort. Vid Östhammars kommuns kontrollberäkning av en borttransport av 1 075 000 ton under 3,5 år blir det genomsnittliga transportbehovet 304 000 ton.

Östhammars kommun önskar en redogörelse till varför mängderna bergmassor inte går jämt ut.

Metodval

I bilaga K:2 avsnitt 3.1.2 anges att det kommer att finnas en produktionskedja för olika delar av kapseln, bland annat ventil för atmosfärsbyte och packning till stållock.

Östhammars kommun efterfrågar en beskrivning av vad dessa komponenter är tillverkade av.